

Styrkede pædagogisk læreplan

Børnehuset Fjorden

2025

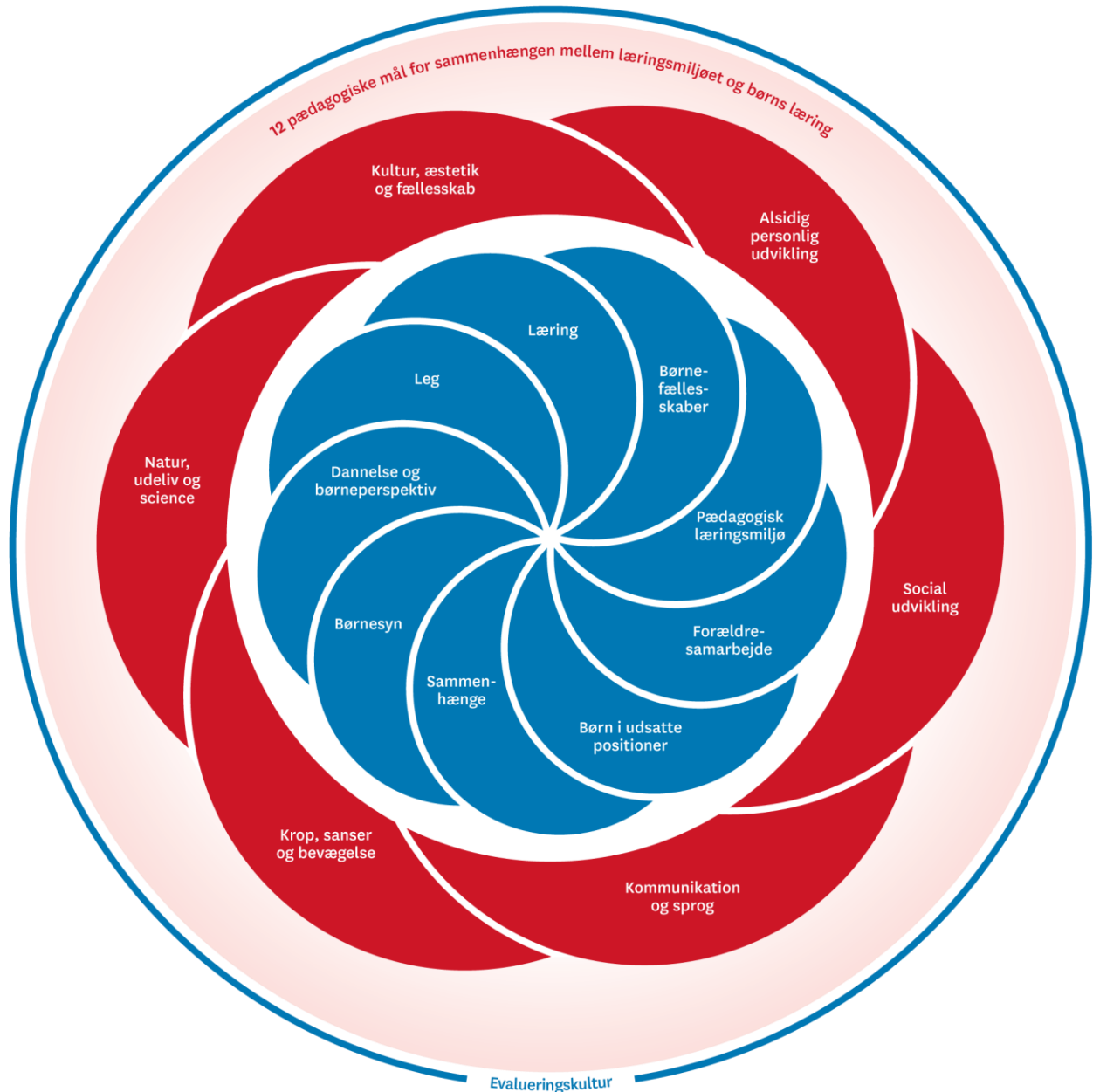

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
Det fælles pædagogisk grundlag	5
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	5
Børnesyn	5
Dannelse og børneperspektiv	6
Leg	6
Læring	7
Børnefællesskaber	7
Pædagogisk læringsmiljø	8
Det pædagogiske læringsmiljø	8
Samarbejde med forældre om børns læring	9
Forældresamarbejde	9
Børn i udsatte positioner	10
Børn i udsatte positioner	10
Sammenhæng til børnehaveklassen	11
Sammenhæng til børnehaveklassen	11
Inddragelse af lokalsamfundet	12
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	13
Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	13
De seks læreplanstemaer	14
Alsidig personlig udvikling	14
Social udvikling	17
Kommunikation og sprog	19
Krop, sanser og bevægelse	21
Natur, udeliv og science	23
Kultur, æstetik og fællesskab	25
Evalueringskultur	27
Dokumentation og evaluering i Børnehuset Fjorden	27

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen.

Hvem er vi?

Vi er en alders integreret daginstitution

Kerneopgaven i Børnehuset Fjorden:

**At vi sammen skaber en TRYK, SJOV og LEGENDE hverdag,
hvor alle børn udvikler sig i fællesskabet**

I Børnehuset Fjorden har vi børn i alderen fra 0- 6 år.

Vi er opdelt på følgende måde:

Vuggestuebørn i alderen 0-3 år

Børnehavebørn i alderen 3-6 år

Børnehavebørnene alders blandede opdelt i tre familiegrupper.

Hos os er det vigtigt at børnene får mod og lyst til, at lære om, og afprøve sig selv i verden.

Vi bestræber os på, at skabe et trygt miljø, hvor alle børnene i samspil med andre børn, og voksne, bliver guidede, motiverede og inspirerede til, at udvikle sig, tilegne sig ny viden og turde kaste sig ud i nye forskelligartede oplevelser.

Vi voksne skal med glæde, engagement, kompetencer og viden gå foran, så børnene kan spejle sig i inspirerende og positive voksne.

De voksne skal forstå, at fange børnenes perspektiver, interesser og ideer, og skabe udvikling og læring der ud fra.

Vi ønsker at fremme det enkelte barns læring og udvikling af kompetencer gennem oplevelser, fri leg og tilrettelagte aktiviteter, der giver børn mulighed for fordybelse, udforskning og erfaring.

Vi ser forskellighed som en ressource, der kan give nye muligheder for fællesskabet.

Når vi ser forskellighed som en ressource, er der en mulighed for, at imødekomme det enkelte barns ret til udvikling, læring og deltagelse, samtidig med at barnets integritet bliver respekteret.

Det fælles pædagogisk grundlag

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Børnesyn

I Børnehuset Fjorden er **ALLE** børn vores børn, og der er plads til at være barn, med alt hvad det indebærer. Vores børn har voksne omkring sig der vil, at børnene skal opleve nærhed, trivsel, læring og anerkendende relationer. Det har vi fokus på igennem dagen, hvor vi blandt andet har samlinger eller spiser madpakker med børnene i mindre grupper, så der er tid til at snakke med det enkelte barn. Vi giver os tid til, at være nærværende, og møder det enkelte barn med realistiske forventninger. Vi sætter os på gulvet og er med til at lave det som barnet interesserer sig for. Vi snakker **MED** børnene, ikke over hovedet på dem, og vi giver os tid til det enkelte barn.

Det er vigtigt at børnene har medbestemmelse, så de føler sig som en større del af fællesskabet. I børnehuset Fjorden giver vi børnene medbestemmelse allerede fra vuggestuen, hvor de blandt andet selv er med til at vælge, hvad de gerne vil spise. Under aktiviteter må børnene også gerne gå, og komme tilbage igen, og når børnene rykkes fra vuggestuen til børnehaven, må de komme og gå som de har lyst til, så det er trygt for børnene hele vejen igennem. Vi laver rum til, at børnene selv kan bestemme hvad de vil lege, vi laver aktiviteter hvor børnene selv kan bestemme, om de vil være med, børnehavebørnene må selv bestemme om de vil være inde eller ude, og vi følger barnets initiativer, interesser og ideer.

Dannelse og børneperspektiv

Barndommen har værdi i sig selv og i Børnehuset Fjorden er vi opmærksomme på, at skabe trygge læringsmiljøer, så legen kan være grundlæggende for børnenes dannelse. I børnehuset er alle børn ligeværdige men ikke lige stillet, - derfor bliver børnene mødt forskelligt for at få lige muligheder for at deltage i fællesskabet.

Vi voksne er vigtige rollemodeller i børnenes dannelsesproces, men børnene er også vigtige rollemodeller for hinanden, -store som små. Vi er et lille hus, med et stort fællesskab, og det er derfor en stor del af vores hverdag, at vi hjælper hinanden, er gode ved hinanden, viser hensyn og lytter til hinanden. Børn skal høres og tages alvorligt.

Hos os er der plads til alle, og vi sætter pris på, at vi ikke er ens, men at vi alle har noget forskelligt at byde ind med. Under samlinger, madpakker m.m. skaber vi rum til at lade børnene fortælle og få taletid, uanset baggrund, køn, alder og kultur.

Leg

Leg er en naturlig del af hverdagen i Børnehuset Fjorden, der er plads til både den spontane og den planlagte og strukturerede leg. Det er vigtigt at der skal være plads til at børn selv får mulighed for at lege, men også at der er plads til den voksne er med og skaber nogle andre muligheder i legen som aktive medspillere.

Gennem legen fremmer det barnets sociale kompetence i samspil med andre børn samt aktive og nærværende voksne. Helt naturligt opstår der forskellige læringsmuligheder gennem legen; herunder fx. udvikling af den sociale kompetence, nysgerrighed, fantasi, selvværd og selvtillid hos det enkelte barn og i hele børnegruppen.

Vi arbejder som personale målrettet i at blive dygtigere til at skabe gode legemuligheder, samt med at tage udgangspunkt i børnenes interesser og de erfaringer vi kan drage gennem KIDS, som bl.a. skriver omkring den pædagogiske kvalitet i børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter.

Legen er et godt sted at mødes omkring noget fælles tredje, som kan være med til at børn lærer og udvikler sig, når de leger sammen med hinanden. Eksempel: Vi legefrisør og læge, og finder vores legeskuffer frem til dette. Når vi sammen bygger en togbane eller med Lego.

Endvidere møder børnene også voksnes kommunikation og interaktion med børn allerede fra vuggestuealderen, samt de møder forskellige fysiske udviklings- og læringsmiljøer. Eksempel: Gennem forskellige aktiviteter hvor vi voksne viser forskellige muligheder. F.eks. viser bondegårdsleg, Lego, far/mor/børn, gåture med forskellige formål; kravle op og rulle ned, holde i hånd, lave "restaurant"-mad i sandkassen.

Der er ikke som sådan et ydre formål med legen, det er for at have det sjovt sammen og det er selve processen, der er i fokus, hvilket man som voksne i institutionen skal være opmærksom på ikke at komme til at ødelægge ved at lave mål for leget og de børneinitierede aktiviteter. Der er meget udviklingspotentiale i leg, derfor er det vigtigt at vi hjælper hinanden som personale med at give børnene den mulighed, at legen kan være helt uforstyrret og ikke styret af den voksne. Eksempel: Når børnene leger i legekøkkenet/dukkekrogen og selv finder ud af hvem der skal være hvad i legen, og inviterer os voksne til at komme til fødselsdag i legen.

Derimod er det vigtigt at voksne er observerende og klar til at yde den støtte der indimellem er behov for, for at hjælpe børnene igennem de udfordringer de møder indimellem i deres leg. Eksempel: Når nogle børn leger i legekøkken og de bliver uenige byder de voksne ind med et afklarende spørgsmål eller hjælper med at spørge om de kan se den anden bliver ked af det/vred. Det kan også være en ny vinkel på legen "må jeg være med?"

En af de andre elementer vi arbejder meget med som voksne her i Børnehuset Fjorden er at det er os der skal være med til at skabe de rammer børnene har for at kunne lege, altså herunder bl.a.

indretningen og det legetøj der er tilgængeligt. Fx. at der er mulighed for at børnene kan lege rollelege, regelleg og konstruktionslege, samt fysiske lege og med mulighed for at udforske omgivelserne.

Ovenstående er de forudsætninger, der skal være for at børnene har mulighed for fri leg, også kaldet børneinitieret leg. Der kan også være tale om den vokseninitierede leg, som bl.a. starter ved at den voksne fortæller en spændende historie.

Gennem den vokseninitierede leg er der mulighed for at videregive eks. de gamle regellege, hvor vi som voksne kan lære børnene forskellige lege som fx. Sanglege. Det er også de voksne, der går foran for at vise børnene hvordan man med nysgerrighed kan eksperimentere med materialer og brugen af de forskellige rum. Eksempel: Når vi leger i sandkassen og vi sammen med børnene eksperimenterer med vand og plastikposer. Hvordan laver vi en sø og hvordan kan vi lave et vandfald – hvad skal vi bruge? Når vi går i skoven, flytter stammer m.m. og leder efter dyr – hvad spiser de, hvor sover de osv. Når vi De voksne forsøger at give fantasien mulighed for at udfoldes, gennem nærværende og relevante indspark.

Legen fylder rigtig meget i vores hverdag, da der er rig mulighed for personlig og social udvikling af det enkelte barn og i gruppen.

De voksne er tydelige i kropssprog, og stiller "børnespørgsmål", sådan at alle er med, og får svar på det usagte. Eksempel: Sidder vi på gulvet og er nærværende og med et åben kropssprog. Vi hjælper med at sætte ord på det de laver og de følelser der er i spil. Hvis der bliver sagt en fælles besked spørger en voksen sommetider ind med et børnespørgsmål, fx. "Må man så godt smide vand på de andre børn, når vi tager vand med på legepladsen?"

Læring

Trykke børn er glade børn. Tryghed er en central forudsætning for at udvikling og læring

Læring i Børnehuset Fjorden er, når børnene sammen udforsker naturen, når de leger rolleleg i sandkassen og når de stuevis laver forskellige kreative aktiviteter. Det er også når vi er i hallen og laver motorik, når vi voksne skaber læringsmiljøer, som fører børnene videre i deres personlige og sociale udvikling. Læring er når vi tager til fjorden, leger og udforsker området. Læring er en helt naturlig del af hverdagen i Børnehuset Fjorden.

Børnefællesskaber

I Børnehuset Fjorden har børnefællesskabet en meget høj prioritet. Vi er en lille institution, hvor alle børn og voksne kender hinanden. Vores hus er "åben" det betyder, at alle børn må være i helle institutionen, og sammen med dem de har lyst til. Det betyder at "alle børn er vores børn",

Et af de redskaber vi bruger, for at styrke de gode børnefællesskaber, er "fri for mobberi", og i vuggestue og børnehave er børnene opdelt i mindre familiegrupper, som spiser sammen med en fast voksen. Vi tror på at, børn er mere ens end forskellige, og de lærer gennem samarbejde og fællesskabe. Vi tror på at børn "smittes" af positive relationer og styrkes individuelt ved at se og være i fællesskabet med andre børn. Det betyder også at "alle børn skal opleve et trygt og fællesskabende miljø"

Derudover er det vigtigt for os at børnene hjælper hinanden og oplever, at forskellighed er en styrke, og at vi sammen kan rigtig meget. Men selvfølgelig også vigtigt at "alle børn skal mødes med en realistisk forventning"

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Det pædagogiske læringsmiljø

Det pædagogiske læringsmiljø kan ses igennem hele dagen i Børnehuset Fjorden. Vi ser det i de børneinitierede lege, hvor børnene selv leger sammen, men hvor der altid er en voksen i nærheden, til at hjælpe med at guide. Det ses også i de planlagte voksenaktiviteter, hvor vi sætter fokus på mange forskellige temaer.

Det pædagogiske læringsmiljø kommer desuden i høj grad til udtryk, i de daglige rutiner, hvor vi fx under bleskift har fokus på at snakke med barnet, under frokosten hvor vi venter på tur, tæller tallerkner og snakker sammen. Eller når vi guider børnene til selv, at tage deres tøj på i garderoben. Der bliver altid taget hensyn til børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger. På den måde gives der mulighed for, at børnene trives, lærer, udvikler sig og dannes.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Forældresamarbejde

Et godt samarbejde mellem forældre og Børnehuset Fjorden er vigtigt for barnets trivsel og udvikling.

Vi har følgende procedure for hvordan vi sikre et godt, gensidigt og forpligtende samarbejde med **ALLE** vores forældre.

Velkomstbrev + besøg ved nye børn: Børnehuset Fjorden sender et velkomstbrev hjem til nyt barn og familie ca. 1,5 mdr. før barnet skal starte i Børnehuset. I brevet inviterer vi familien til at komme på besøg i Børnehuset, hvor forældrene møder deres barns primærpædagog og bliver vist rundt i institutionen. Primærpædagog afholder opstartsmøde med forældrene hvor man taler om hvordan dagligdagen er i Børnehuset, og forældrene fortæller om deres barn og evt. særlige behov. Der vil også blive lavet en opstartsplan hvor der laves gensidige aftaler om hvordan indkøringen af barnet skal foregå. På samme møde aftales der hvornår der vil blive afholdt 3 mdr. samtale.

Barnets opstart: vigtigt med god og gensidig dialog og information mellem forældre og pædagogerne i Børnehuset. Så vidt muligt er det primærpædagogen der har kontakten i starten.

3 mdr. samtale: mødet foregår i Børnehuset Fjorden. Her er der dialog om, hvordan forældrene oplever barnets og deres start i institutionen, og primærpædagogen formidler information om barnets trivsel og hverdag/rutiner i Børnehuset Fjorden. Ligeledes bliver der udleveret og talt om barnets kompetencehjul.

Planlagt samtaler og forældremøder: Hvert år vil alle forældre blive tilbudt en samtale i Børnehuset Fjorden, hvor barnets trivsel og udvikling vil blive drøftet, dette vi ske med udgangspunkt i barnets kompetencehjul, ligeledes vil der også hvert år blive afholdt forældremøde i vuggestuen og børnehaven.

Fællesarrangementer: Børnehuset Fjorden afholder bl.a. påskeløb, arbejdsfredag, sommerfest og ”spark ud i skolegården”.

Dokumentation: Info til forældrene om, hvad der sker i både vuggestuen og børnehaven, gives gennem fredagsbrev til den enkelte gruppe på Aula. Der vil også blive ophængt en aktivitets- ugeplan på whiteboardtavlen ved vuggestuens indgang og på børnehavens glasdør.

Altid velkommen: Det er vigtigt for os at, vi er åben og imødekommen overfor alle forældre, derfor er man altid velkommen til at deltage i hverdagen, sammen med sit barn, i Børnehuset Fjorden.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Børn i udsatte positioner

I vores daglige pædagogiske arbejde er vi meget opmærksomme på netop disse børn. For os er det meget centralt, at vi ser barnet, frem for den udfordring barnet har. Alle børn er forskellige og har forskellige behov og nogle børn har særlige behov, som vi selvfølgelig skal tilgodese i hverdagen.

Det gør vi ved at skabe plads til alle børn og med det enkelte barn i centrum, med de udfordringer det nu har.

I alle temaer er vi opmærksomme på, at der er børn, som har brug for særlig støtte og opmærksomhed, samt har særlige behov. Vi drøfter løbende udfordringerne i forhold til det enkelte barn, og hvilke tiltag der skal følge og støtte op om barnet. Et af vores arbejdsredskaber er handleplanerne i Kompetencehjulet

Fagligt opsøger vi den relevante viden, som er nødvendig for at tilgodese det enkelte barn.

Enten via Konsultativ Bistand ved CCP eller ved kollegial sparring.

Vores grundholdning er, at det er vigtigt for det enkelte barn, at være en del af et fællesskab. Dette gælder også de udsatte børn og derfor vil vores udsatte børn ikke opleve at blive taget ud af fællesskabet, når vi gør en særlig indsats for dette barn. Indsatsen bliver gjort sammen med andre børn, der bidrager til fællesskabet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Sammenhæng til børnehaveklassen

Vi ønsker at skabe en god og tryk overgang for alle børn, hvor trivsel, læring og udvikling er i fokus. Vi arbejder systematisk, således at barnet og familien oplever sammenhæng, kvalitet og kontinuitet i overgangen til skolen, ligegyldigt hvilken skole der vælges.

Overgang fra Børnehuset Fjorden til Ullits friskole:

Februar: Førskolegruppen er sammen med primærpædagogen på skolen hver mandag fra kl. 10,15-11,00

Marts og april: Førskolegruppen er sammen med primærpædagogen på skolen hver mandag fra kl. 10,15-11,00 og førskolegruppen er sammen med den nuværende 0 klasse og dennes lærere den sidste fredag fra kl. 10,15-11,35

Maj: førskolegruppen er sammen med den nuværende 0 klasse og dennes lærere hver fredag fra kl. 8,00-10,00 – hvor de deltager i: morgensang, undervisning og frikvarter. Der afholdes førskolesamtaler i Børnehuset hvor primærpædagog og kommende 0. klasselærer deltager.

Juni: førskolegruppen er sammen med den nuværende 0 klasse og dennes lærere hver fredag fra kl. 8,00-10,00 – hvor de deltager i: morgensang, undervisning og frikvarter. SFO'en besøges hver tirsdag eftermiddag. Børnehuset Fjorden holder ”spark-ud” fest, hvor der også er besøg på friskolen.

Overgang fra Børnehuset Fjorden til Farsø skole:

September: informationsmøde, hvor forældre får information om, hvilke kompetencer der er godt for barnet at have ved skolestart.

December: Åben hus i skole og Sfo.

Februar: Børnehaverne benytter SFO lokaler en gang ugentlig, hvor primærpædagog tager med, og der arbejdes bl.a. med ”Legeøen”

Marts: Børnehaverne benytter SFO lokaler en gang ugentlig, hvor primærpædagog tager med, og der arbejdes bl.a. med ”Legeøen”

April: Børnehaverne benytter SFO lokaler en gang ugentlig, hvor primærpædagog tager med, og der arbejdes bl.a. med ”Legeøen”

Maj: Mini SFO starter, og barnet skrives ind i mini SFO og ud af børnehuset Fjorden.

Overgang til øvrige skoler:

Vi aftaler besøg på barnets kommende skole, og aftaler med forældre og skole hvordan overgangen til 0. klasse skal foregå.

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

For Børnehuset Fjorden spiller lokalsamfundet en meget stor rolle. Vi er beliggende i en lille landsby og vi er alle afhængige af hinanden.

Vi har et tæt samarbejde med vores lokale gymnastikforening, som henter børn i institutionen når de skal til gymnastik, og vi laver udsmykning til deres arrangementer. Ligesom vi også flere gange om ugen bruger hallen.

Vores lokale præst afholder hvert år en julegudstjeneste i forbindelse med vores bedsteforældredag i december, ligesom vi får besøg af ham til påske, hvor han fortæller om hvorfor vi holder påske.

Vi kommer jævnligt på plejehjemmet i Hvalpsund, til f.eks. fastelavn og julebagning. Derudover er vi om foråret, sommeren og dele af efteråret ugentlig ved fjorden i Hvalpsund.

I vintermånederne svømmer vi i Farsø svømmehal, og tager gerne på besøg i Farsø på legepladsen, biblioteket mv.

Vi bruger også vores ladcykel, hvor der kan være 4 børn i, til at komme omkring i hele omegnen af Børnehuset Fjorden.

Alt sammen for at børnene skal lære, og opleve, hvad det er for et område de vokser op i, og er en del af.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

I Børnehuset Fjorden ligger vi vægt på, at have et fysisk miljø der passer til vores børn, så der er plads til både stille aktiviteter og fysisk udfoldelse. Vi har rum til at vi kan have børnene opdelt i mindre grupper indenfor, og en stor legeplads med masser af kroge, så der er plads til forskellig leg.

Vi ændrer gerne på det fysiske miljø, både inde og ude, for at skabe nye læringsmiljøer, for fx at forbedre støjniveau, eller så det virker mere stimulerende og inspirerende på børnene.

Vores børn er med til at vurdere vores børnemiljø, ved at vi har børnemøder og laver undersøgelser med dem, hvor de kommer med deres meninger, om både det fysiske, psykiske og æstetiske miljø i børnehuset Fjorden.

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Skabelon til beskrivelse af temaer i den styrkede pædagogiske læreplan	
Læreplanstema: Alsidig personlig udvikling	Dato/årstal: Juli 2024
Beskrivelse af læreplansteamet	Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.
Hvordan vil vi arbejde med teamet? (mål= hvad vil vi gerne	Gennem nærværende voksne, der er opmærksomme på børnene omkring os tilbyder vi støtte og guidning til en øget forståelse for børnene i forhold til de forskellige situationer

opnå? Og Tiltag= hvad vil vi gøre for at opnå målet?) Der skal gøres brug af kompetencehjulet, for at se hvor børnene er udfordret, men også for at se hvor de klare sig godt.	de kommer i. Hermed hjælper vi med at sætte ord på hvad det er vi oplever der sker; det kan være både i aktiviteter der er voksenstyret, samt egne lege, hvor der indimellem kan opstå behov for at forstå hvad der skete i en uenighed fx. Vi ønsker at opnå at børnene oplever at deres mening gør en forskel, det er ikke sikkert de får lov at bestemme alting, men de bliver hørt og mødt, så vi oplever et øget selvværd. Når børnene føler sig set og hørt vil vi opleve børn der selv søger voksne for at opnå en endnu større forståelse, når de er nysgerrige på hvad der skete, eller på et emne, eller spørgsmål til "verden". Vi vil skabe god og opmærksom kommunikation, så der gennem samtaler og aktiviteter tydelig afspejles hos børnene at de hører til i fællesskabet. Vi vil arbejde med at skabe aktiviteter, stunder og nærvær nok til at børnene tydelig er engagerede i de forskellige, så de tydeligt byder ind og deltager, men også er i stand til at sige fra. Vi vil arbejde i både store og små grupper; både sammen og hver for sig i børnehave og vuggestuen, så børnene oplever at være i forskellige rammer hvor der er nærværende voksne, der støtter børnene til at tage aktiv del i fællesskabet.
Tegn <i>Hvad vil vi se efter for at vurdere om vi er på rette vej og nærmer os målet?</i> Der skal gøres brug af vores ICDP-video	Vi vil gennem ICDP videoer kunne se hvordan de voksne tilbyder sit nærvær gennem støtte og guidning i forskellige situationer. Vi vil også opleve hvordan børn bruger deres kommunikation til at forklare sig i det omfang de kan udviklingsmæssigt. Vuggestuens børn vil kunne anvende enkelte babytegn samt gøre sig forståelige ved at pege på evt. billeder af det de ønsker. De voksnes ansvar er hele tiden at forsøge at komme med bud på gennem ord, hvad de kunne foreslå det måtte være; fx. du bliver ked af det når... Er man som voksen på rette vej, vil børnene tydeligt vise at de føler sig hørt og forstået. I børnehaven vil man som voksen øge "sværhedsgraden" af de ord der er med til at øge børnenes forståelse i forhold til det samtaleemne man er i gang med. De voksne vil sikre at hvert barn føler sig hørt i en given situation; også her er det vigtigt at koble følelser på, så man som barn bliver mere nuanceret. Vi vil opleve at børn trygt henvender sig til voksne for at forstå deres oplevelse i verden. Vi vil opleve at børnene i børnehuset viser nysgerrighed, mod og empati overfor andre ud fra deres udviklingstrin. Vi vil opleve at de voksne i Børnehuset tilbyder deres nærvær fordelt rundt i grupper og med fokus på at være et aktiv for børnene, men også som observatører på de forskellige situationer, så det er let at guide børnene ved uoverensstemmelser og lign.

	Gennem ICDP-videoer bliver vi opmærksomme på hvor vi som voksne gør noget vi skal gøre mere af. Vi vil anvende ressourceblomsten på børn for at få øje på hvor børnenes ressourcer i personlige kompetencer er.
Evaluering <i>Hvordan, hvornår og hvem følger op på om vi nærmer os/har nået målet?</i> Der skal udvælges 5 spørgsmål fra KIDS	Ved at lave en ressourceblomst vil vi kunne fokusere på de ressourcer børnene har i forhold til deres personlige udvikling. Alle børns ressourceblomster bliver udarbejdet med det team, hvor barnet hører til (fx. på et stuemøde) 1 gang årligt; her vil det være muligt at opleve der er nye styrkede ressourcer som træder i kraft. Ved samtaler med forældre indledes med en opdateret ressourceblomst, så man når man slutter sin tid i Børnehuset har fået en lille buket med sig videre med en masse gode ressourcer understøttet af eksempler. I maj mdr. svare en voksen fra vuggestuen og en fra børnehaven, på nedenstående spørgsmål. Dette fremlægges for hele personalegruppen, som sammen reflektere og laver en samlet evaluering. KIDS spørgsmål som der tages udgangspunkt i: 7.1: Barnets fornemmelse for kerneselvet. 7.2: Affektiv afstemning. 7.3: Det verbale selv. 7.10: Mange erfaringer 7.11: Mulighed for at bruge kroppen.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Skabelon til beskrivelse af temaer i den styrkede pædagogiske læreplan	
Læreplanstema: Social udvikling	Dato/årstal: Juli 2024
Beskrivelse af læreplansteamet	Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m." Pædagogiske mål for læreplanstemaet: 1. det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer. 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse
Hvordan vil vi arbejde med teamet? (mål= hvad vil vi gerne opnå? Og Tiltag= hvad vil vi gøre for at opnå målet?) Der skal gøres brug af kompetencehjulet, for at se hvor børnene er udfordret, men også for at se hvor de klare sig godt.	- at børnene bliver en del af og med til at skabe det sociale fællesskab. - at børnene viser forståelse, empati og hensyn for hinandens forskelligheder og udvikle relationer til hinanden på tværs af alder. -at de hjælper hinanden og bliver gode til at håndtere konflikter.

	Tiltag: opdeling af børnene i små grupper (i aktiviteter og spisesituationen) med få børn til en voksen. I Børnehaven er vi opdelt i familiegrupper. I vuggestuen er vi aldersopdelt. Vi sætter ord på det vi og børnene gør. Vi er bevidste om hvilken stemning vi skaber. Vi hjælper børnene med at sætte ord på deres følelser i konflikter og guider børnene i at løse konflikten selv.
Tegn <i>Hvad vil vi se efter for at vurdere om vi er på rette vej og nærmer os målet?</i> Der skal gøres brug af vores ICDP-video	-at børnene for øje på hinanden og hjælper hinanden på tværs af alder. -at der opstår færre konflikter.
Evaluerings <i>Hvordan, hvornår og hvem følger op på om vi nærmer os/har nået målet?</i> Der skal udvælges 5 spørgsmål fra KIDS	I maj mdr. svare en voksen fra vuggestuen og en fra børnehaven, på nedenstående spørgsmål. Dette fremlægges for hele personalegruppen, som sammen reflekterer og laver en samlet evaluering. KIDS spørgsmål som der tages udgangspunkt i: 4.5: Ord på følelser- Empati 4.7: Fælles tredje 4.8: Mentalisering-mulighed for udvikling af empati. 4.9: Mentalisering- interpersonel. 4.10: Mentalisering-inddragelse af børnene i det sociale fællesskab.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Skabelon til beskrivelse af temaer i den styrkede pædagogiske læreplan	
Læreplanstema: Kommunikation og sprog	Dato/årstal: Juli 2024
Hvordan vil vi arbejde med temaet? (mål= hvad vil vi gerne opnå? Og Tiltag= hvad vil vi gøre for at opnå målet?) Der skal gøres brug af kompetencehjulet, for at se hvor børnene er udfordret, men også for at se hvor de klare sig godt.	Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn. Pædagogiske mål for læreplanstemaet: 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden. 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.
Tegn <i>Hvad vil vi se efter for at vurdere om vi er på rette vej og nærmer os målet?</i> Der skal gøres brug af vores ICDP-video	Vi laver løbende statistikker samt ser på kompetencehjulet om alle børn udvikler sig sprogligt. De børn som ligger under alder i børnehaven, bliver tilbudt en plads i vores sproggrupper. Her har vi ekstra fokus på udtale, ordforråd, og sprogets opbygning. Vi bruger vores ICDP-videoer til at sikre at alle får taletid ved f.eks. spise situationer og ved samling, og har fokus på at få set og hørt det enkelte barn.

	Vi vil se børn der har samtaler med hinanden, og at de ældste børn får lyst til at prøve kræfter med at skrive f.eks. deres eget navn. Vi vil se at børnene deltager i sproglege og sange, og at de bruger de sprogstimulerende materialer som vi indretter huset med (billeder, tekst/bogstaver, bøger). Vi vil se efter om der er den nødvendige ro til at lytte og tale med det enkelte barn, såvel som gruppen. Vi tager udgangspunkt i vores kompetencehjul ved samtaler, og ved sproglige udfordringer holder vi ekstra tæt kontakt med forældrene, og sammen taler vi om, hvordan deres barns sprog udvikler sig.
Evaluering <i>Hvordan, hvornår og hvem følger op på om vi nærmer os/har nået målet?</i> Der skal udvælges 5 spørgsmål fra KIDS	Primærpædagogen holder sig opdateret mht. kompetencehjulet, om børnene udvikler sig i den rigtige retning. I maj mdr. svare en voksen fra vuggestuen og en fra børnehaven, på nedenstående spørgsmål. Dette fremlægges for hele personalegruppen, som sammen reflekterer og laver en samlet evaluering. KIDS spørgsmål som der tages udgangspunkt i: 8.5:kommunikation 8.6:Leg med sprog 8.7:Sprogstimulerende materialer 8.8:Materialer til sproglæring 8.9:Aktiviteter og kommunikation

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Skabelon til beskrivelse af temaer i den styrkede pædagogiske læreplan	
Læreplanstema: Krop, sanser og bevægelse	Dato/årstal: Juli 2024
Beskrivelse af læreplansteamet	"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen". Pædagogiske mål for læreplansteamet: 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på. 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.
Hvordan vil vi arbejde med teamet? (mål= hvad vil vi gerne opnå? Og Tiltag= hvad vil vi gøre for at opnå målet?) Der skal gøres brug af kompetencehjulet, for at se hvor børnene er udfordret, men også for at se hvor de klare sig godt.	at få kropsmodige børn. at børnene tager de udfordringer op som de bliver mødt med. at børnene bliver fortrolige med deres krop i ro og aktivitet. Tiltag: BH og VUG: vi er i hallen, hvor vi bl.a. laver forhindringsbaner, danser og høre stille musik og giver hinanden massage. vi bruger vores legeplads hele året rundt

	vi har fokus på selvhjulpen hed (tager selv tøj på, kravler selv op på stole, i barnevogn og puslebord, og hælder selv vand op i kop.) Vi klipper, tegner, laver perler, modellervoks BH: svømmer en gang om ugen. har en cykeldag en gang om ugen. Cykler på længere ture går på ture ved skov, vand og by. VUG: laver sanse lege, har sanserum med lys og stille musik. går ture i nærmiljø, i skov og ved vand tager på længere ture med ladcykel. laver motorikbaner på stuen
Tegn <i>Hvad vil vi se efter for at vurdere om vi er på rette vej og nærmer os målet?</i> Der skal gøres brug af vores ICDP-video	at børnene bliver mere selvhjulpne. at de kan og vil selv. at vi ser en udvikling i at børnene tør mere fx cykle selv, hoppe ned og klatre op. at børnene selv søger og efterspørger udfordringer.
Evaluering <i>Hvordan, hvornår og hvem følger op på om vi nærmer os/har nået målet?</i> Der skal udvælges 5 spørgsmål fra KIDS	I maj mdr. svare en voksen fra vuggestuen og en fra børnehaven, på nedenstående spørgsmål. Dette fremlægges for hele personalegruppen, som sammen reflekterer og laver en samlet evaluering. KIDS spørgsmål som der tages udgangspunkt i: 7.7: Synsmæssig og auditiv udfoldelse 7.8: Taktile udfoldelse 7.9: Motorisk udfoldelse 7.10: Mange erfaringer 7.11: Mulighed for at bruge kroppen. Det er pædagogerne der i forlængelse af kompetencehullet, følger op på om vi nærmer os målet på hvert enkelt barn.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Skabelon til beskrivelse af temaer i den styrkede pædagogiske læreplan	
Læreplanstema: Natur, udeliv og science	Dato/årstal: Juli 2024
Hvordan vil vi arbejde med temaet? (mål= hvad vil vi gerne opnå? Og Tiltag= hvad vil vi gøre for at opnå målet?) Der skal gøres brug af kompetencehjulet, for at se hvor børnene er udfordret, men også for at se hvor de klare sig godt.	”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.” Pædagogiske mål for læreplanstemaet: 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling. 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed
Tegn Hvad vil vi se efter for at vurdere om vi er på rette vej og nærmer os målet? Der skal gøres brug af vores ICDP-video	Vi vil efter vores ture optage en ICDP-video, og tale med børnene om hvad de har oplevet og lært på vores tur ud i naturen, og ud fra dette planlægge og bygge videre på den næste tur vi skal på, sådan at vi hele tiden arbejder videre på den netop lærte læring. Vi vil se børn der passer på vores natur, og som bruger de forskellige kroge på legepladsen – klatretårn, huler, skoven,

	cykler og læser/laver kreative projekter ved vores haveborde. Vi vil se børn som udvikler sig i naturen, tør flere ting. F.eks. holde en krabbe, cykle uden støttehjul, klatre højt op i træet.
Evaluering <i>Hvordan, hvornår og hvem følger op på om vi nærmer os/har nået målet?</i> Der skal udvælges 5 spørgsmål fra KIDS	Primærpædagogen holder sig opdateret mht. kompetencehjulet, om børnene udvikler sig i den rigtige retning. I maj mdr. svare en voksen fra vuggestuen og en fra børnehaven, på nedenstående spørgsmål. Dette fremlægges for hele personalegruppen, som sammen reflektere og laver en samlet evaluering. KIDS spørgsmål som der tages udgangspunkt i: 1.15:Områder til højt og lavt aktivitetsniveau. - udendørs 1.17:Tematiserede legeområder -udendørs 1.19:Muligheder for at bruge kroppen - udendørs 1.21:Aktiviteter og tydelighed – udendørs. 1.22:Vuggestue og børnehave - udendørs.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Skabelon til beskrivelse af temaer i den styrkede pædagogiske læreplan	
Læreplanstema: Kultur, æstetik og fællesskab	Dato/årstal: Juli 2024
Hvordan vil vi arbejde med temaet? (mål= hvad vil vi gerne opnå? Og Tiltag= hvad vil vi gøre for at opnå målet?) Der skal gøres brug af kompetencehjulet, for at se hvor børnene er udfordret, men også for at se hvor de klare sig godt.	"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden." Pædagogiske mål for læreplanstemaet: 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier. 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaring med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier. Mål Vi vil gerne opnå et større fællesskab i børnehuset på tværs, samt et øget fokus på vidensdeling om de kulturelle traditioner. Tiltag:

	Brede emner ud i længere perioder, hvortil det kulminerer i en til to ugers intensivt arbejde med emnet, med en afsluttende fest. Vi har alle et medansvar for at højne den pædagogiske kvalitet og være engageret i hvert emne. Vi arbejder individuelt med vores eget ansvar for at løfte den pædagogiske kvalitet, samt hvilken kultur og fællesskab vi ønsker i huset.
Tegn <i>Hvad vil vi se efter for at vurdere om vi er på rette vej og nærmer os målet?</i> Der skal gøres brug af vores ICDP-video	ICDP-videoer. (Laves ved hvert emne af den ICDP-ansvarlige til den pågældende uge.) Huset emmer af produkter/billeder fra det tema vi arbejder med. Videns begærlige børn. De voksne bliver mere initiativrige.
Evaluerings <i>Hvordan, hvornår og hvem følger op på om vi nærmer os/har nået målet?</i> Der skal udvælges 5 spørgsmål fra KIDS	Lave en ressourceblomst på begge ansvarlige i temadagene, med fokus på hvilke ressourcer vi har set der har været i spil. Særlig med fokus på læreplanstemaet. I maj mdr. svare en voksen fra vuggestuen og en fra børnehaven, på nedenstående spørgsmål. Dette fremlægges for hele personalegruppen, som sammen reflekterer og laver en samlet evaluering. KIDS spørgsmål som der tages udgangspunkt i: 3.7: Deltagelse i forskellige legeformer 2.18: Indflydelse på aktiviteter. 6.11: Forholde sig til verden. 6.7: Kulturelle genrer. 6.4.: Kulturelle udtryk og værdier.

Evalueringskultur

Dokumentation og evaluering i Børnehuset Fjorden

Fokus på læringsmiljøet

Januar: KIDS handleplaner

Februar: relations skema og børn i udsatte positioner

Marts: Barnets stemme (BMV) og Forældresamarbejde

April: Gennemgang af kompetencehjulet hvad siger det os?

Maj: relations skema og Det fælle pædagogisk grundlag (børnesyn, dannelse og børneperspektiv)

Juni: Evaluering af de 6 læreplanstemaer

August: Det fælles pædagogiske grundlag (leg, og læring)

September: relations skema og KIDS handleplaner

Oktober: Gennemgang af kompetencehjulet hvad siger det os?

November: De gode overgange og Det fælles pædagogiske grundlag (børnefælleskaber)

